

Toespraak installatie nieuw college

Afscheid Jos en Jan

Voordat wij kunnen overgaan tot de installatie van het nieuwe college, hebben wij eerst afscheid te nemen van de twee vertrekkende wethouders: Jos Custers en Jan Weling. Hoewel de politieke realiteit van het moment evident is, heeft uw raad in alle zorgvuldigheid als werkgever van de wethouders toch een ontslagbesluit te nemen. Zodat zij ook van hun opgebouwde rechtspositionele aanspraken kunnen genieten.

Beste Jos,

Vanavond eindigt jouw loopbaan als wethouder. Sinds 1998 heb je het wethouderschap onafgebroken vervuld, eerst in de toenmalige gemeente Margraten en vervolgens sinds de fusie van 2011. Je bent een van de langstzittende wethouders van Nederland; voor de een zal het zo langzamerhand wel lang genoeg geduurd hebben, voor de ander is het toch vooral ook een teken van bestuurlijke stabiliteit geweest in onze mooie gemeente.

Gisteren namen we al even afscheid in de collegevergadering. Je had een snelle rekensom gemaakt – je kan opvallend goed rekenen voor een jurist - en kwam erop uit dat je ruim 1200 collegevergaderingen hebt meegemaakt, en door de jaren heen een flink aantal daarvan ook als loco-burgemeester hebt voorgezeten.

Vorige maand had je je laatste raadsvergadering. Als ik zelf tel, ook de commissievergaderingen, dan kom ik op zo'n 400 vergaderingen uit. Ik zei het toen al: de unanieme aanvaarding van het raadsvoorstel over de verdere woningbouwontwikkeling in Eijsden was een heel mooi politiek resultaat om jouw loopbaan als wethouder mee af te sluiten.

De afgelopen weken heb je hard gewerkt om nog zoveel mogelijk dossiers af te handelen, tot en met vanmiddag aan toe, om jouw opvolger zoveel mogelijk een frisse start te kunnen laten maken. Het zijn grote schoenen die je achter laat om te vullen.

Dankjewel voor alles wat je als wethouder voor deze mooie gemeente hebt gedaan. Dankjewel voor alles wat je in de persoonlijke relatie voor mij, voor Nadine, voor Chris, voor Mark en voor Jan hebt gedaan. Dankjewel voor je loyaliteit, je steun en je deskundigheid. We gaan je bijzonder missen.

Voor nu wens ik je eerst een paar weken rust. De bronk in jouw geliefde Sint Geertruid is aanstaande, ook ben je in afwachting van de geboorte van je eerste kleinkind. Op vrijdag 10 juli is het officiële afscheid, met alles wat daarbij past voor de man die 28 jaar lang de publieke zaak heeft gediend. En dan heb jij, zoals ik het je heb beloofd – met de voltallige raad als getuige – het laatste woord.

Beste Jan,

Graag zeg ik je veel dank voor je inzet als wethouder de afgelopen vier jaar. Op jouw verzoek zal ik dat slechts kort doen, iets dat ik ten volle respecteert, maar daardoor zeker niet minder welgemeend.

Op een leeftijd dat de meeste mensen genieten van een welverdiend pensioen, koos jij ervoor bestuurlijke verantwoordelijkheid te dragen. Je had geen gemakkelijke portefeuille: openbare ruimte, communicatie en participatie. Onderwerpen waar iedereen wel een mening over heeft, en waar je het haast nooit goed lijkt te kunnen doen. Toch bleef je altijd met iedereen in gesprek, op zoek naar verbinding, met respect voor elkaars mening en overtuiging, zoals we hier elke vergadering zeggen.

Je bent een klassiek liberaal in hart en nieren, individuele vrijheid en ontplooiing liggen jou na aan het hart. Ik wens je van harte toe dat je ook de komende jaren, nu vanuit de raad, met overtuiging en met plezier een bijdrage zult blijven leveren aan de verdere ontwikkeling van onze mooie gemeente. En zeker ook de tijd om, samen met je echtgenote, in goede gezondheid te genieten van alles wat het leven de moeite waard maakt.

Beëdiging nieuwe wethouders

Beste Sjanne, Roger, Nadine, Mark en Chris,

Zojuist heeft de raad jullie benoemd tot wethouder van onze gemeente. Met het zo dadelijk afleggen van de eed of belofte, zijn jullie officieel in jullie ambt geïnstalleerd, en vormen wij samen het college van B&W, de motor van het gemeentebestuur.

Met jullie installatie slaan we ook een bladzijde om in de geschiedenis van het gemeentebestuur en beginnen we samen aan een nieuw hoofdstuk. Er is een nieuwe coalitie gevormd van EML, CDA en PRO, en er zijn vijf wethouders benoemd, twee vrouwen en drie mannen. Toen ik zelf op 23 maart 2023 als uw burgemeester werd geïnstalleerd, bestond het college nog enkel uit mannen, en stelde ik hardop de vraag of ik hier wellicht ooit zou eindigen met enkel vrouwelijke wethouders – u ziet het, we zijn al bijna op de helft!

Als wethouders brengen jullie ieder een eigen mix van inzichten en ervaringen mee naar het college. Het is mooi dat jullie zo van elkaar verschillen, want het is juist die diversiteit die dit college haar kracht geeft. Wat wel opvalt, is dat – de voorzitter meegerekend – vier van de zes collegeleden in Eijsden wonen. Gelukkig staat het gemeentehuis hier in Margraten en kunnen wij ongetwijfeld blijven rekenen op zeer vele uitnodigingen in alle dorpen en gemeenschappen die samen onze gemeente vormen.

Als voorzitter ga ik mij bijzonder inspannen om ieders talenten tot ontplooiing te laten komen en er een echt en hecht team van te maken, in het belang van onze mooie gemeente. Samen zullen we het bestuursakkoord moeten vertalen in een begroting, in voorstellen en plannen die vorm en inhoud geven aan de opgaven waar we voor staan.

Het bestuursakkoord dat de drie fracties hebben gesloten, is bewust op hoofdlijnen geformuleerd. Enerzijds geeft dat het college veel ruimte bij de uitwerking ervan, anderzijds betekent dit ook dat het college goed zal moeten luisteren naar de raad, omdat naarmate die uitwerking concreter wordt, voldoende steun immers niet op voorhand is gegeven. Een aanzet dus voor een meer open, of zo men wilt meer duale bestuurscultuur, met ruimte voor inbreng en ideeën van alle zes de fracties in de raad, en van de samenleving.

Onze gemeente wacht een aantal grote opgaven:

- De vraag naar voldoende betaalbare woningen voor alle groepen, is onverminderd groot. Niet alleen in de grotere kernen, maar in alle dorpen. De realisatie hiervan, vraagt niet alleen om een goed ruimtelijk ontwerp, rekening houdend met natuur en landschap, maar ook met de landbouw, en om samenhang met infrastructuur, energie en duurzaamheid en maatschappelijke voorzieningen.

- De financiële vooruitzichten van de gemeente zijn niet rooskleurig. Het zogenaamde ravijnjaar is voor even uitgesteld, maar als het Rijk niet met een oplossing komt, zullen bezuinigingen of lastenverhogingen, of een combinatie daarvan, vermoedelijk onvermijdelijk zijn.
- Onze gemeente wordt gekenmerkt door oude tradities en sterke sociale structuren, waaronder zeer vele vrijwilligers, en zorg voor elkaar. Het is echter niet vanzelfsprekend dat dit alles zo blijft. Dit vraagt om een sterke visie op cultuur en erfgoed, op onderwijs en zorg, rekening houdend met demografische ontwikkelingen, en om robuuste maatschappelijke voorzieningen. Maar vooral ook om “samenkracht”, want de gemeente kan deze uitdaging niet alleen aan, maar echt enkel samen met de inwoners, ondernemers en vrijwilligers.

Het nieuwe college moet hiermee aan de slag tegen de achtergrond van een samenleving die voortdurend en steeds sneller in verandering is. De wereld waarin wij leven wordt momenteel geteisterd door oorlog en conflicten die steeds meer dichterbij lijken te komen, en die iets vragen van zowel de overheid als de samenleving. En dan is het voor de overheid de primaire taak om voor veiligheid en perspectief te zorgen. Onze gemeente, met haar unieke geschiedenis, kan hier op eigen, onderscheidende manier vorm en inhoud aan geven.

Veel mensen maken zich zorgen om de gevolgen van migratie. De oplossing voor deze problematiek is veelzijdig en complex. De Haagse politiek is helaas meer met zichzelf bezig dan met mogelijke oplossingen. Ondertussen zijn de gemeenten ten volle verantwoordelijk voor de opvang van verschillende groepen. Op veel plekken in ons land leidt dit momenteel tot politieke en maatschappelijke spanningen. Onze gemeente is hier gelukkig van gevrijwaard gebleven, maar dat wil niet zeggen dat ook wij hier nog de nodige uitdagingen gaan krijgen, waarvoor geen makkelijke oplossingen zullen bestaan. Laten we elkaar daarin vasthouden, college en raad.

En laten we – altijd en overal – een heel duidelijke grens trekken als het gaat om agressie en intimidatie tegen politieke ambtsdragers of gemeentelijke medewerkers. Dat accepteren wij in geen enkel geval.

Sociale voorzieningen zijn niet vanzelfsprekend, de betaalbaarheid van onze verzorgingsstaat staat onder druk. Hier zullen we gezamenlijk op zoek moeten gaan naar nieuwe wegen, ook met behulp van nieuwe technieken en technologieën.

Veel mensen maken zich ook zorgen om de aarde, om de gevolgen van klimaatverandering. We zijn gezegend met een prachtig landschap, maar de natuur staat onder druk en verdient onze bescherming. De politiek staat voor een afweging van alle belangen, en zal steeds moeten wegen hoe die tot elkaar in verhouding staan. De gemeente heeft zich daarbij in te spannen

voor een goede dialoog tussen agrariërs en natuurbeschermingsorganisaties, tussen toeristische ondernemers en inwoners. Een evenwichtsoefening dus.

Dat geldt eigenlijk voor alle taken. U, beste wethouders, staat er gelukkig niet alleen voor, maar mag hierbij rekenen op de steun en deskundigheid van onze ambtelijke organisatie, die zich op het aantreden van het nieuwe college heeft voorbereid.

Jullie zullen het goed doen, daar ben ik van overtuigd. Ieder van jullie op zichzelf, op de eigen manier, en met elkaar, als team. Met optimisme, met nieuw elan, met vertrouwen in de toekomst. Weet jullie daarbij gesteund door het vertrouwen dat jullie zojuist van de raad hebben gekregen, en van mijn belofte aan ieder van jullie en aan het college als geheel, om als voorzitter al het mogelijke te doen om ook deze nieuwe bestuursperiode tot een succes te maken. En uiteraard met de steun van jullie partners en kinderen, die onmisbaar is voor een goede vervulling van het mooie en eervolle ambt van wethouder. Vergeet hen niet, zorg voor een goede balans tussen wat het ambt van jullie zal vragen en jullie privéleven.

Beste Sjanne, Roger, Nadine, Mark en Chris,

Van harte wens ik jullie alle succes en wijsheid, en zegen toe.

Beëdiging nieuwe raadsleden

Beste Milou, Marc, Manfred en John,

Met jullie benoeming is onze raad weer compleet. Voor John is het een terugkeer, voor Milou, Marc en Manfred is het de eerste keer. Jullie vormen een mooie dwarsdoorsnede van onze inwoners, wiens vertegenwoordiging de raad is: vrouw en mannen, van verschillende leeftijden, woonachtig in verschillende van onze mooie dorpen, iedereen met eigen maatschappelijke activiteiten en netwerken.

Van harte wens ik jullie toe dat jullie, samen met de andere leden van de raad, in verbinding met onze inwoners – oude en nieuwe -, onze verenigingen en onze bedrijven blijven staan, en de signalen van de samenleving door vertalen naar een positieve inbreng in dit huis van de lokale democratie. Dat we samen het goede blijven zoeken, denken in kansen en mogelijkheden en steeds meegaan met wat de tijd van ons die nu de verantwoordelijkheid voor onze mooie gemeente dragen, van ons vraagt, zoals generaties volksvertegenwoordigers en bestuurders voor ons ook hebben gedaan.

Samen vormen wij het gemeentebestuur. Natuurlijk met daarbinnen onderscheiden rollen en verantwoordelijkheden voor raad, college en burgemeester. Echter, voor de samenleving is de gemeente een, zijn wij het lokaal bestuur, zijn we de eerste overheid, dichtbij de

mensen. Laten we ons telkens bewust zijn van de voorbeeldfunctie die ieder van ons daarin heeft te vervullen. Daarbij hebben wij ons allen, zeker als we ons in deze zaal tot elkaar richten, te houden aan hetgeen ons openingswoord ons telkens voorhoudt: dat wij met respect voor elkaars mening en overtuiging naar elkaar luisteren.

Natuurlijk draait politiek om meningsvorming en overtuiging. U zit hier allen immers om uw idealen na te streven, om zoveel mogelijk van uw verkiezingsprogramma's te realiseren. Daar zitten zeker ook verschillen in, en die mogen ook blijken. Per slot van rekening moet politiek ook herkenbaar en aansprekend zijn.

En ja, de gemeente moet voortdurend blijven werken aan haar presterend vermogen, aan nog betere resultaten. Dat is een beetje de tragiek van de overheid, dat het de samenleving nooit snel genoeg zal gaan. Niet alles kan echter altijd of overal. En ik hoop dat u, beste raadsleden, dat eerlijke verhaal ook zult uitdragen vanuit uw rol als volksvertegenwoordigers.

Het leven is hier, in Eijsden-Margraten, goed. Soms denk ik, dat we misschien wel een beetje zijn vergeten hoe goed we het eigenlijk hebben. Zeker in vergelijking tot andere plekken, niet alleen ver weg maar ook dichterbij huis.

Als burgemeester beschouw ik het als onze sterkste troef dat onze gemeente zich de afgelopen decennia altijd heeft gekenmerkt door stabiel bestuur. Geen politieke afrekencultuur, geen schoksgewijze veranderingen maar altijd de gestage weg van vooruitgang door dialoog en compromis. Onderschat u niet hoe belangrijk dit wordt gevonden, niet alleen door onze inwoners, maar ook door ondernemers die hier willen investeren en andere overheden waarmee we samenwerken.

Die troef, die hebben we dus zelf in handen. Ieder van ons vanuit de eigen positie, en in gezamenlijkheid. Of zoals ik het dinsdag bij de bronk in Eijsden mocht zeggen: bezie elkaar met een zekere mildheid en compassie. Dat is mijn wens voor u allen als gemeentebestuur, en voor onze gemeente en alle gemeenschappen die haar vormen tot wat zij is.